

Sygn.akt III AUa 898/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie SO del. Sławomir Bagiński

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 grudnia 2014 r. w B.

sprawy z odwołania K. N.

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w B.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji Wojskowego Biura Emerytalnego w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 marca 2014 r.
sygn. akt V U 73/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 898/14

UZASADNIENIE

Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B. decyzją z dnia 17 grudnia 2013 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 roku, poz. 666 j.t.) z urzędu obniżył K. N. zwiększenie emerytury wojskowej z tytułu pełnienia służby wojskowej w strefie działań wojennych od dnia 1 stycznia 2014 roku, ustalając procentowy wymiar świadczenia na 47,33 %.

Odwołanie od decyzji złożył K. N.. Odwołujący wskazał, że w niniejszej sprawie zastosowanie ma art. 15 ust. 3 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Wskazując na treść tego przepisu wniósł o zwiększenie należnej emerytury o 3,5% za okres służby pełnionej w strefie działań wojennych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 18 marca 2014 roku zmienił zaskarżoną decyzję w części dotyczącej ustalenia procentowego wymiaru emerytury przysługującej K. N. i ustalił ten wymiar w wysokości 47,83% (pkt 1 sentencji wyroku) oraz stwierdził, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt 2 sentencji wyroku).

Sąd Okręgowy ustalił, że K. N., będąc żołnierzem zawodowym, w okresie od dnia 12 kwietnia 2007 roku do dnia 11 października 2007 roku pełnił służbę w (...)w L. (...). Obszar ten w okresie służby wnioskodawcy znajdował się w strefie działań wojennych. Powyższe okoliczności faktyczne sprawy były bezsporne.

W świetle powyższego, Sąd Okręgowy wskazał, że jedyną okolicznością sporną było rozstrzygnięcie, czy w sytuacji odwołującego znajduje zastosowanie § 21 Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 lutego 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin (Dz. U. Nr 67 poz. 618 ze zm.) czy też art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 roku, poz. 666 j.t.).

W celu wyjaśnienia powyższej kwestii, Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe dopuszczając dowód z dokumentów złożonych do akt sprawy oraz akt emerytalnych ubezpieczonego.

Rozważając poczynione ustalenia faktyczne, Sąd I instancji wskazał, że do żołnierzy zawodowych, którzy pełnili służbę w strefie działań wojennych, obecnie korzystających ze świadczenia emerytalnego zastosowanie znajduje art. 15 ust. 3 ustawy dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Zgodnie z jego treścią emeryturę podwyższa się o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby na froncie w czasie wojny lub w strefie działań wojennych. Z kolei § 21 Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin (Dz. U. z 2004., Nr 67, poz. 618 ze zm.), który obowiązywał do 3 lipca 2012 r. (a więc w dacie przyznania świadczenia odwołującemu), wskazuje, że przy obliczaniu wysługi emerytalnej sumuje się poszczególne okresy o jednakowym procentowym wskaźniku, obejmujące lata, miesiące i dni. Sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc trzydzieści dni kalendarzowych. W końcowym podsumowaniu okresy niepełnych miesięcy nie są uwzględniane.

W ocenie Sądu Okręgowego niewątpliwie przytoczone przepisy stoją ze sobą sprzeczności. Ten sam okres pełnienia służby wojskowej w strefie działań wojennych obliczony na zasadzie art. 15 wskazanej wyżej ustawy zwiększać powinien uzyskane przez K. N. świadczenie o 3,5 %, zaś obliczony na podstawie § 21 powołanego rozporządzenia jedynie o 3 %. Różnica ta wynika ze sposobu obliczenia okresu pełnienia służby wojskowej, która w pierwszym przypadku wynosi 7 miesięcy (każdy rozpoczęty miesiąc służby), zaś w drugim przypadku 6 miesięcy.

Zdaniem Sądu Okręgowego problem, który pojawił się w niniejszej sprawie dotyka zatem kwestii wyższości przepisu rangi ustawowej, jako wyższego rzędu i rangi podustawowej. W tej sytuacji Sąd pierwszej instancji podzielił pogląd Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z dnia 20 kwietnia 2010 r., zgodnie z którym przepis wykonawczy może ze swej istoty jedynie „wykonywać” ustawę, a więc ją uzupełniać, nie może natomiast regulować materii, która nie była przedmiotem ustawy, traci bowiem wówczas swój wykonawczy charakter, stając się samodzielnym źródłem prawa i wykraczając w ten sposób poza granice upoważnienia ustawowego stanowione w oparciu o podstawę prawną (vide: Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z 20 kwietnia 2010 r., sygn.. akt (...) S.A/Kr/1/09, LEX 686754).

Mając na uwadze powyższe, że zastosowanie w niniejszej sprawie winien znaleźć art. 15 ust. 3 cytowanej ustawy, jako przepis rangi ustawowej. W tym zakresie Sąd pierwszej instancji podzielił stanowisko odwołującego.

W ocenie Sądu I instancji, niewątpliwie organ rentowy każdorazowo badać powinien, czy przepis aktu podustawowego zgodny jest z przepisem rangi ustawowej, a w przypadku stwierdzenia sprzeczności pomiędzy nimi rozstrzygnięcie winno opierać się na ustawie, jako akcie wyższej rangi.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że postępowanie przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało, że procentowy wymiar emerytury należnej K. N. winien być ustalony na 47,83 %, W oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego (punkt I sentencji wyroku).

Jednocześnie Sąd Okręgowy stwierdził również, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (punkt I sentencji wyroku). Organ rentowy ponosi odpowiedzialność,

jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa lub ustalenie jego wysokości zostały ustalone przed tym organem, a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiodło Wojskowe Biuro Emerytalne w B., zaskarżając wyrok w całości. Apelujący zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 15 ust 3 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jedn. z 2013 r., poz. 666 ze zm.) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków podwyższania emerytur wojskowych (Dz. U. 2011 r. Nr 159 poz. 946) oraz § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 lutego 2004 roku w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin poprzez przyjęcie przez Sąd, iż do wyliczenia zwiększenia z tytułu pełnienia służby w strefie działań wojennych należy wprost stosować art. 15 ust. 3 w/w ustawy, a w/w przepisy rozporządzenia nie mają zastosowania.

Wskazując na powyższe zarzuty, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w całości.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności wskazać należało, iż stan faktyczny sprawy, zarówno na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym, jak również Sądem Apelacyjnym pozostawał bezsporny. Sąd II instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, nie zmienia ustaleń faktycznych Sądu I instancji, zaś w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, stąd na podstawie przepisu art. 387 § 2¹ k.p.c. Sąd II instancji postanowił sporządzić uzasadnienie uproszczone ograniczające się jedynie do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył sposobu liczenia okresów służby w strefie działań wojennych w kontekście obliczania podstawy wymiaru emerytury wojskowej.

W myśl przepisu art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin emeryturę podwyższa się o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby na froncie w czasie wojny lub w strefie działań wojennych.

Z kolei § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków podwyższania emerytur wojskowych stanowi, że emeryturę wojskową podwyższa się o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby w strefie działań wojennych w polskich kontyngentach wojskowych wydzielonych z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub kierowanych do pełnienia służby w tej strefie z polskich przedstawicielstw wojskowych oraz polskich zespołów łącznikowych przy organizacjach międzynarodowych i międzynarodowych strukturach wojskowych albo bezpośrednio z organizacji międzynarodowych, międzynarodowych struktur wojskowych i obcych jednostek wojskowych.

Zgodnie również z treścią § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin (Dz. U. z 2012 r., poz. 194) przy obliczaniu wysługi emerytalnej sumuje się poszczególne okresy o jednakowym procentowym wskaźniku, obejmujące lata, miesiące i dni. Sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc trzydzieści dni kalendarzowych. Sumę miesięcy zamienia się na lata, przyjmując pełne 12 miesięcy za jeden rok. W końcowym podsumowaniu okresy niepełnych miesięcy nie są uwzględniane, z wyjątkiem okresów, o których mowa w art. 15 ust. 3 w/w ustawy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego treść tych przepisów nie pozostawia wątpliwości,

iż w przypadku służby w strefie działań wojennych każdy rozpoczęty miesiąc służby powoduje podwyższenie podstawy wymiaru świadczenia niezależnie od tego, ile dni w tym miesiącu służba była pełniona. Stąd zarzut apelacyjny organu rentowego dotyczący naruszenia przepisów art. 15 ust. 3 w/w ustawy oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków podwyższania emerytur wojskowych jest niezasadny.

Odnosząc się natomiast do zarzutu apelacyjnego naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 lutego 2004 roku w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin stwierdzić należy, iż nie stanowi on podstawy rozstrzygnięcia Sądu II instancji, jakkolwiek został on wskazany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego. Wskazane rozporządzenie zostało uchylone z dniem 7 marca 2012 roku, a zatem nie było aktem obowiązującym w dacie wydania przez organ rentowy zaskarżonej decyzji, tj. w dniu 17 grudnia 2013 roku. Jak wyżej wskazano, podstawą rozstrzygnięcia jest natomiast przepis § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2012 roku w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin, które to rozporządzenie obowiązuje od dnia 7 marca 2012 roku. W przepisie tym, w sposób jasny wskazano (którego to uszczegółowienia nie zawierał § 21 ust. 1 poprzednio obowiązującego rozporządzenia), iż okresy niepełnych miesięcy nie są uwzględniane, z wyjątkiem okresów, o których mowa w art. 15 ust. 3 w/w ustawy. Niemniej jednak, również w okresie obowiązywania rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 lutego 2004 roku w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin, analiza przepisu art. § 21 ust. 1 tego rozporządzenia w związku z art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 10 grudnia 1991 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2011 roku w sprawie szczegółowych warunków podwyższania emerytur wojskowych jest niezasadny, prowadziła do tożsamego wniosku, iż każdy rozpoczęty miesiąc służby w strefie działań wojennych skutkuje podwyższeniem podstawy wymiaru emerytury wojskowej niezależnie od tego, ile dni w tym miesiącu służba była pełniona. Zauważyć przy tym należy, iż takiej właśnie interpretacji przepisów prawa – w okresie obowiązywania rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 lutego 2004 roku w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin dokonało Wojskowe Biuro Emerytalne w B., czego wyrazem była decyzja tego organu przyznająca wnioskodawcy prawo do świadczenia.

Końcowo wskazać należało również za Sądem Okręgowym, iż zaskarżona aktualnie decyzja z dnia 17 grudnia 2013 roku nie dość, że została wydana z naruszeniem przepisów art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 10 grudnia 1991 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2011 roku w sprawie szczegółowych warunków podwyższania emerytur wojskowych oraz § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2012 roku w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin, to również nie było podstaw do jej wydania z urzędu w trybie art. 32 ust. 1 i 2 w/w ustawy z uwagi na brak nowych dowodów lub ujawnienia nowych okoliczności, istniejących w dniu wydania decyzji nieznanymi organowi rentowemu, a mających wpływ na wysokość świadczenia. Odmienna interpretacja przepisów prawa nie stanowi nowej okoliczności ani dowodu o których mowa w powołanym przepisie.

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak

w sentencji wyroku.